

Till

Medlemmarna i Anläggningsforum

*Föreslagna aktiviteter i denna Rekommendation är omhändertagna.
Uppföljning genomförd 2019-01-09*

Rekommendation att implementera PM Utveckling av ombudsrollen

Projektet "Ombudsrollen" är en del i Temaområde Produktivitet i Anläggningsforum och belyser frågan om att tydliggöra och utveckla Ombudens roll, ansvar och befogenheter i projekten.

En väl fungerande ombudsroll är en viktig del i ett lyckat uppdrag, men det kräver att parternas ombud har engagemang, kompetens och befogenheter som krävs. Problemen som uppstår i ett uppdrag/projekt, ska i första hand lösas av projektet/uppdraget. Ombuden ska dock inte sitta i platsorganisationen och inte heller delta i den dagliga ledningen av verksamheten, men det är viktigt att ombuden involveras redan från början och sedan vara väl insatta i hur projektet/uppdraget fortlöper under hela kontraktstiden för att åstadkomma en bra dialog. Ombudens roll är central och såväl ansvar som befogenheter är långtgående. Dessa klagörs i regelverken AB, ABT och ABK, vilket exemplifieras genom AB04 enligt:

"Vardera parten skall utse ombud under entreprenadtiden. Ombudet har behörighet att med bindande verkan företräda sin huvudman i frågor som rör entreprenaden samt att träffa ekonomiska och andra uppgörelser."

Ombudens arbetssätt

Ombudens agerande, kompetens och närvaro ska spegla dess viktiga roll. Ombuden måste utses med omsorg och ha rätt mandat med hänsyn till uppdragets omfattning och komplexitet. Ombuden ska ha förmåga att se helheten, ha en uttalad vilja att samverka och samarbeta för att lösa ev. problem för att nå både kontraktets och projektets mål. Ombuden ska ha förmåga och mandat att göra alla typer av förändringar om så krävs. Med utgångspunkt från ett proaktivt arbetssätt ska ombuden:

- tillse att de överenskomna regelverken AB, ABT och ABK och dess intentioner efterlevs
- tillse att överenskommelser avseende beslutstrappa och konfliktlösningstrappa enligt Samverkan Bas efterlevs
- säkerställa att projektplaneringen genomförs på ett adekvat sätt
- säkerställa att handlingar som levereras till motparten är kvalitetssäkrade
- delta i startmöten och vara inlästa på projektet
- säkerställa att aktiviteter enligt kontraktets samverkansnivå är genomförda
- hålla inplanerade regelbundna avstämningsmöten med motpartens ombud
- vara stöd och rådgivare till den egna projektledaren/uppdragsansvarige i kontraktsfrågor
- hantera kontraktsfrågor på ombudsnivå när eskalering skett
- inrätta en partsgemensam styrgrupp i större kontrakt där parternas ombud ingår.

Utbildning och kompetens

Som framgår av Allmänna bestämmelser AB, ABT och ABK, är ombudens mandat långtgående och utgör högsta kontraktsnivå. Om tydliga mandat inte finns, kan ombuden inte agera som krävs, vilket resulterar i att de inte kan fullgöra sin uppgift på ett adekvat sätt. De fordringar som ställs på ett ombud, kräver mycket av sin utövare, vilket gör det angeläget att en kvalificering sker. Ombuden ska kvalificeras med utgångspunkt från följande kriterier:

- **Personliga egenskaper.** Att kunna hantera många gånger svåra kontraktsfrågor, med bibehållande av en god relation, kräver särskilda personliga egenskaper.
- **Utbildning och kompetens.** För att på ett framgångsrikt sätt kunna hantera såväl ombudsfrågor som ombudsrollen, är det viktigt att vara väl insatt i projektet och kunna analysera de uppkomna frågorna och situationerna med hög sakkunskap och kompetens.

Ombuden ska ha ett rimligt antal kontrakt som de är ombud för, varför det är det nödvändigt att tillse att det finns en tillräckligt bred rekryteringsbas för att kvalificeras som ombud. Utbildning och kompetens är en viktig del i att kunna fullgöra ombudsrollen på ett bra sätt.

Ombud ska minst ha kompetens inom följande områden:

- Beskrivningsmetodik och kontraktshandlingars uppbyggnad och systematik, vilket är mycket viktigt för att kunna hantera sakfrågor på ett framgångsrikt sätt samt för att kunna diskutera med de specialister, jurister etc. som utarbetar underlag i sakfrågor av olika art.
- Entreprenad och konsultjuridik. Även om det finns juridiskt stöd att tillgå, är egen kunskap och kompetens viktig för att kunna hantera ombudsfrågor på ett adekvat sätt. Goda kunskaper i Allmänna bestämmelser AB, ABT och ABK är därför ett grundkrav för ett ombud.
- Att vara ombud innebär att förhandla med en motpart i ett antal frågor under varierande förhållanden och karaktär, vilket kräver goda kunskaper i förhandlingsteknik och förhandlingstaktik.

Omhändertaget av Trafikverket samt medlemsföretagen i Sveriges Byggindustrier och Innovationsföretagen genom interna rutiner och kvalificering samt interna och externa utbildningar.

Jag rekommenderar medlemmarna i Anläggningsforum att snarast implementera resultaten i verksamheten.

Stockholm 2017-05-17 Uppdaterad 2019-01-09

Ali Sadeghi
Ordförande i Styrgruppen för Anläggningsforum

För mer information, se "PM Utveckling av ombudsrollen 2016-03-01".